

Jana Podlešáková

ADRA o.p.s. – Transformace a vývoj humanitární pomoci od dobrovolnictví k profesionální pomoci, současná role neziskových organizací při mimořádných událostech velkého rozsahu
diplomová práce, Praha 2024, 106 s.

Posudek oponenta

Téma práce považuji za aktuální a relevantní vzhledem ke studovanému oboru.

Ohledně konceptu práce mi nepřijde šťastné věnovat její skoro dvě třetiny teoretickému představení systému humanitární pomoci atd.

Zahraniční literatura nebyla použita takřka vůbec. Bývalo by bylo možné se alespoň podívat na ADRU jako mezinárodní organizaci či zařadit odbočku se srovnáním situace v jiné zemi.

Domácí literatura a internetové zdroje jsou většinou pouze reprodukovány bez kritického zhodnocení.

Autorka prokázala poměrně dobrý vhled do problematiky, její výklad je povětšinou srozumitelný a práce je ve své struktuře členěna logicky.

Cíle práce je formulován konkrétně a v zásadě naplněn.

Výzkumná část je velmi stručná a bez hlubšího zhodnocení.

Vzhledem k charakteru tématu si autorka mohla dát větší práci s formulováním praktických doporučení v závěru.

Několik poznámek:

Práce se občas vyznačuje stylistickými neobratnostmi. (Např. již v anotaci, s. 7: „při vzniku mimořádné události velkého rozsahu“.) Autorka se často omezuje pouze na jeden zdroj, např. na Štěpána Kavana, Lenku Duškovou apod. Neobratně pracuje s poznámkovým aparátem (nezkracuje opakované citace). Místo odkazy na zdroje chybí (např. u motta s. 15).

Podle jakých kritérií byly sestaveny milníky v kapitole 1.2.1.? Proč tam např. není válka na Ukrajině? (V 5.1.1 už je...)

V kapitole 1.4.2 Fázování pomoci chybí zdroje, resp. je jen jeden a není jasné, jak je s ním nakládáno. Celá úvodní část postrádá kritické zhodnocení.

Oddíly o IZS považuje za přílišné opakování zřejmého. Často se jedná o dlouhé variace na internetové zdroje.

U „neziskovek“ bych čekal alespoň náznak informací o vývoji jejich vnímání ve společnosti i politiky, o rozvoji občanské společnosti apod. Nebo o tom, jak v nich církve hledaly svou roli.

Tvrzení jsou občas diskutabilní a nedoložené. Např. „Dobrovolnictví má ve společnosti dlouhodobou tradici.“ (s. 54) Ta tradice byla přerušena a oproti západní společnosti se ta česká s dobrovolnictvím, zdá se mi, stále učí pracovat. V této kapitole citelně postrádám jakoukoli společenskou, sociologickou, filosofickou reflexi tématu.

Podobně bez dalšího zdůvodnění znějí věty typu: „Naopak bývá problém s tzv. spontánními dobrovolníky, kteří přijíždění samozvaně na místo události v dobré víře pomoci, jejich přítomnost ale bývá zatěžující, protože je nelze do pomoci zapojit a svou přítomností přidělávají záchranářům práci.“ (s. 55). Ne že bych s tímto názorem nesouhlasil, ale v odborné práci je třeba jej formulovat přeci jen trochu jinak.

Autorka také mohla více reflektovat poměr české společnosti k humanitárním sbírkám. Čím to je, že „dokážeme“ být v určitých chvílích nadstandardně obětaví?

U absolventky ETF UK bych očekával korektní citování Bible! (MATOUŠ, Nový Zákon, Evangelium dle Matouše, kap.4) (viz s. 59)

Etický kodex Mezinárodního Červeného kříže na s. 63 mohl být alespoň srovnán s podobnými dokumenty jiných organizací.

Na s. 68 je zkomoleno jméno Tabyty Landové.

Na s. 60 je slibováno samostatné zpracování lidskoprávní tematiky humanitární pomoci, kterého se čtenář úplně nedočká.

Práce jen velmi málo naplňuje to, co slibuje její anotace a název. K ADŘE se diplomantka dostane až na s. 71. Při popisu historie organizace nepracuje s jinými zdroji než s těmi internetovými. Např. nepadne ani jméno jejího zakladatele, prvního ředitele atd.

Jen výjimečně se autorka dopustí vlastní reflexe, která však postrádá hlubší zdůvodnění. Např. na s. 77: „zařazených do tohoto programu k prezentování křesťanského vnímání světa. Nejedná se o tradiční misijní působení, najdeme zde ale snahy o ovlivňování názoru dětí, které jsou závislé na naší pomoci. Ač jsem sama křesťanka, tento aspekt pomoci v Bangladéši je z mého pohledu nepřijatelný.“

V popisu vývoje organizace padnou věty jako: „Dle „pamětníků“ vzniklo oddělení pravděpodobně v roce 2007, stejně jako K.I.P. týmy, ale oficiální formu a název dostalo až v roce 2011.“ (s. 79) Nedozvíme se však, jak k této informaci badatelka došla.

Výzkumný vzorek je představen velmi nekonkrétně a zkratkovitě.

V závěru uvádí autorka: „NNO sektor vnáší do situace lidskou a psychosociální stránku pomoci. Zajišťuje postiženým lidem potřebné informace, zázemí, základní potřeby (voda, potraviny, deky, vysoušeče, léky atd.), psychosociální podporu. Pracuje s komunitou a její sebeozdravnou schopností. Umí zorganizovat dobrovolníky a využít je pro pomocné práce, které urychlí obnovu postižené lokality. Obě složky, jak IZS, tak NNO jsou ve všech fázích pomoci potřebné a nezastupitelné, vzájemně se doplňují.“ (s. 97) Zdá se mi, že tvrzení je formulováno z pohledu NNO a že by s ním další složky IZS nesouhlasily.

Rovněž v závěru říká diplomantka: „Je to fascinující příběh, který má své hrdiny i antihrdiny.“ (s. 97). Škoda, že nám tento příběh vlastně nezprostředkovala, byť byla pravděpodobně jeho přímým aktérem („Při přípravě této diplomové práce jsem si uvědomila, že ač jsem zkoumané období zažila a pamatuji si všechny zásadní události, neuvědomovala jsem si, jak obrovského posunu v oblasti ochrany obyvatelstva jsme byli svědky.“).

Práce, ač poměrně rozsáhlá, žel zpracovává zvolené téma velmi povrchně a bez hlubší reflexe.

Navrhuji hodnocení písmenem D.

Při obhajobě se diplomantka může věnovat tomu, co v její práci chybí. V jakém poměru je dobrovolnictví k profesionální pomoci? Dobrovolnictví může být profesionální... Nahrazují placení profesionálové dobrovolníky? Potřebuje česká společnost hlubší porozumění a zakotvení dobrovolnictví? Etc.

V Brně 22. srpna 2024

Ondřej Macek